SERIES
Capitum, Sectionum, & Quæſtionum, ſeu Materiarum.

CAPUT I.

De Legibus in Genere, & in Specie. pag. 1

SECTIO I.

De Lege in Genere.

Quæſt. I. *Quid ſit Lex, & in quo ejus eſſentia conſiſtat?* ibid.
Quæſt. II. *Quænam conditiones requirantur ad valorem Legis?* 2
Quæſt. III. *De Diviſione, Cauſis, Effectibus, & Actibus Legis.* 4
Quæſt. IV. *De Obligatione Legis ut ſic.* 6

SECTIO II.

De Lege Divina Naturali, & Poſitiva, Moſayca, & Evangelica.

Quæſt. I. *De Lege Divina Naturali.* 7
Quæſt. II. *De Lege Divina Veteri, ſeu Moſayca.* 11
Quæſt. III. *An, & quando Lex Vetus, ſeu Moſayca ceſſaverit?* 13
Quæſt. IV. *De Lege Nova, ſeu Evangelica.* 16

SECTIO III.

De Lege Humana. 18

Quæſt. I. *De Cauſa Effectiva Legis Humanæ.* 19
Quæſt. II. *De Materia, & Forma Legis Humanæ.* 24
Quæſt. III. *De Effectu, ſeu Obligatione Legis Humanæ.* 27
Quæſt. IV. *De Subjecto Legis Humanæ.* 31
Quæſt. V. *De Lege Humana in ſpecie, videlicet de Lege Pœnali, Irritante, in Præſumptione fundata, ac Conſuetudine.* 38

SECTIO IV.

De Ceſſatione Legis Humanæ.

Quæſt. I. *De Ceſſatione Legis per Ceſſationem cauſæ finalis, & per Legis abrogationem.* 45
Quæſt. II. *De Ceſſatione Legis per Interpretationem, & Epikiam.* 47
Quæſt. III. *De Ceſſatione Legis Humanæ per Diſpenſationem.* 49
Quæſt. IV. *De Ceſſatione Legis per Privilegium.* 62

CAPUT II.

De Præceptis Particularibus, Statui Clericali, Religioſo, & Laicali propriis. 69

SECTIO I.

De Statu Clericali.

Quæſt. I. *De vita, & honeſtate Clericorum.* 70
Quæſt. II. *De Reſidentia Clericorum Beneficiariorum.* 72
Quæſt. III. *De Beneficiis Eccleſiaſticis, & Jure Patronatus.* 75
Quæſt. IV. *De Parochiis, & earum Juribus.* 79

SECTIO II.

De Immunitate Eccleſiaſtica. 18

Quæſt. I. *De Immunitate Eccleſiaſtica Reali, & Perſonali.* ibid.
Quæſt. II. *De Immunitate Locali, ſeu de Jure Aſyli.* 83
Quæſt. III. *De Effectu Immunitatis Aſyli, & de Cuſtodia, & Extractione confugientium ad Locum Sacrum.* 85
Quæſt. IV. *De Pœnis Violantium Immunitatem Eccleſiaſticam, & de Abſolutione ab iiſdem.* 86

SECTIO III.

De Statu Religioſo.

Quæſt. I. *De Status Religioſi Eſſentia, Diverſitate, Noviciatu, & Profeſſione.* 87
Quæſt. II. *De Obligatione Religioſi ex vi ſuæ Profeſſionis, & Votorum.* 95
Quæſt. III. *De Religioſis aſſumptis ad Cardinalatum, vel Epiſcopatum: Item de Tranſeuntibus ad aliam Religionem: Item de Ejectis, Fugitivis, & Apoſtatis.* 102
Quæſt. IV. *De Exemptione Regularium Mendicantium.* 104

SECTIO IV.

De Statu Laicali.

Quæſt. I. *De Judice.* 108
Quæſt. II. *De Accuſatore, & Denuntiatore.* 110
Quæſt. III. *De Teſtibus, & Advocato.* 112
Quæſt. IV. *De Reo.* 113

CAPUT III.

De Cenſuris, Irregularitatibus, aliiſque Pœnis Eccleſiaſticis. 115

SECTIO I.

De Cenſuris in Genere.

Quæſt. I. *Quid & quotuplex ſit Cenſura, & quis poſſit ferre ſeu infligere Cenſuram?* ibid.
Quæſt. II. *De Subjecto, cauſa, & forma Cenſuræ.* 117
Quæſt. III. *Quænam cauſa ab incurrendis Cenſuris excuſent?* 121
Quæſt. IV. *De Abſolutione à Cenſuris.* 123

SECTIO II.

De Excommunicatione.

Quæſt. I. *Quid ſit excommunicatio Major, & minor, & excommunicatus Toleratus, & non Toleratus?* 127
Quæſt. II. *De Primis quatuor Effectibus excommunicationis Majoris?* 129
Quæſt. III. *De Reliquis Effectibus excommunicationis Majoris.* 132
Quæſt. IV. *De excommunicationibus in Specie, & de earum Abſolutione.* 135

SECTIO III.

De Suſpenſione, & Interdicto.

Quæſt. I. *Quid ſit Suſpenſio, & quotuplex?* 140
Quæſt. II. *De effectibus ſuſpenſionis, & eiuſdem abſolutione.* 141
Quæſt. III. *Quid, & quotuplex ſit interdictum, quæ ejus cauſa, & ſubjectum?* 143

SECTIO IV.

De Irregularitate, & cæteris Pœnis Eccleſiaſticis.

Quæſt. I. *De Irregularitatis Eſſentia, Diviſione, Cauſa, & Subjecto.* 146
Quæſt. II. *Quot, & quibus modis tollatur Irregularitas?* 147
Quæſt. III *Quis poſſit in Irregularitate diſpenſare?* 148
Quæſt. ultima. *De Reliquis Pœnis Eccleſiaſticis, & earum Relaxatione.* 150

APPENDIX

De Virtutibus Cardinalibus, & Vitiis oppoſitis. 152
Coronis Stellarum duodecim Ordinis noſtri Seraphici. 158

ELENCHUS,
ET
SUMMARIUM

Omnium hujus Supplementi Theologiæ Moralis Decalogalis, de Legibus, de Statu Clericali, Religioſo, & Laicali; de Cenſuris, & Irregularitatibus, cæteriſque pœnis Eccleſiaſticis;

Capitum, Sectionum, Quæſtionum, Aſſertionum, & Paragraphorum.

CAPUT I.

De Legibus in Genere, & in Specie.

SECTIO I.

De Lege in Genere.

QUÆSTIO I.

Quid ſit Lex, & in quo ejus eſſentia conſiſtat.

ASSERTIO I.

Lex eſt Regula ſtabilis Actionum Humanarum, lata communitati propter bonum commune, ab habente auctoritatem publicam in communitatem, obligans ad aliquid faciendum vel omittendum: ejus eſſentia conſiſtit in ſolo actu voluntatis: promulgatio non eſt de ejus eſſentia.

§. I. Lex quid nominis. *n.* 1.
§. II. Lex quid Rei. *n.* 3.
§. III. Eſſentia Legis inſinuatur. *n.* 5.
§. IV. Promulgatio non eſt de eſſentia Legis. *n.* 10.

QUÆSTIO II.

Quænam conditiones requirantur ad valorem Legis?

ASSERTIO II.

Ad valorem Legis requiruntur ſequentes conditiones.
§. I. Ad valorem Legis requiritur, ut ſit ſtabilis, & perpetua. *nu.* 14.
§. II. Ut ſit juſta, & obſervatu poſſibilis. *n.* 18.
§. III. Ut ſit bono communi utilis, & ad illud procurandum feratur. *n.* 21.
§. IV. Ut à publica poteſtate pro perfecta communitate feratur. *nu.* 26. Quænam ſit convenientia, & differentia inter Legem, & præceptum? *n.* 31.

QUÆSTIO III.

De diviſione, cauſis, effectibus, & actibus Legis.

ASSERTIO III.

Lex ut ſic dividitur in naturalem, & poſitivam: poſitiva in Divinam, & humanam: Divina in veterem, ſeu Moſaycam, & novam, ſeu Evangelicam: humana in Eccleſiaſticam, & civilem. *n.* 32.
§. I. Lex ut ſic dividitur immediatè in naturalem, & poſitivam &c. *n.* 33.
§. II. Lex DEI æterna quid ſit? *n.* 36.
§. III. Cauſæ, & effectus Legis enumerantur. *n.* 37.
§. IV. Actus Legis ſunt quatuor, nimirum *præcipere, prohibere, permittere, & punire*. *n.* 39.

QUÆSTIO IV.

De obligatione Legis ut ſic.

ASSERTIO IV.

Lex (*idem eſt de Præcepto*) obligat ad actionem præceptam faciendam, vel prohibitam fugiendam.
§. I. Ex ea virtute, quem Legislator, vel præcipiens intendit. *n.* 41.
§. II. Obligationi Legis, vel præcepti poteſt etiam ſatisfieri per actionem ex fine, vel circumſtantia extrinſecè vitiatam. *num.* 43.
§. III. Pluribus Legibus uno, & eodem actu ſatisfieri poteſt extra materiam Juſtitiæ, & niſi aliud colligatur ex mente illas imponentis. *n.* 44.
§. IV. Pluribus Legibus, & præceptis poteſt eodem tempore ſatisfieri per plures actus, quando unus actus non impedit alium debitè exercendum. *nu* 47. Qualis intentio requiratur ad impletionem cujuſcumque Legis, vel præcepti. *nu.* 48. *Remiſſivè*.

SECTIO II.

De Lege Divina naturali, & Poſitiva, Moſayca, & Evangelica.

QUÆSTIO I.

De Lege Divina naturali.

ASSERTIO I.

Lex naturalis formaliter eſt actus Divinæ voluntatis, *n.* 50.
§. I. Neceſſariò præcipiens, aut prohibens actiones habentes intrinſecam con-vel diſconvenientiam ad naturam rationalem, qua talem, *n.* 53.
§. II. Non ſolùm prima morum principia, ſed etiam concluſiones ex eis neceſſariò deductæ ſunt materia Legis naturalis. *n.* 56.
§. III. Lex naturalis non eſt propriè mutabilis, aut diſpenſabilis. *n.* 61.
§. IV. Nec invincibiliter ignorabilis eſt ab adulto rationis compote. *n.* 67.

QUÆSTIO II.

De Lege Divina Veteri, ſeu Moſayca,

ASSERTIO II.

Immediatus Author, & Legislator Legis veteris fuit DEUS. *num.* 72.
§. I. Moyſes verò, cui tradita eſt miniſterio Angelorum, fuit tantùm ejus promulgator. *n.* 80.
§. II. Per ſe loquendo ſolos Judæos obligavit. *n.* 81.
§. IV. Et quidem in conſcientia, ac etiam ſub mortali. *n.* 84.

§. IV.

§. IV. Non tamen cum periculo mortis, niſi quoad præcepta Moralia negativa, quæ in Decalogo continentur. *n.* 86.

QUÆSTIO III.

An, & quando lex Vetus, ſeu Moſayca ceſſaverit?

ASSERTIO III.

§. I. Lex vetus ceſſavit introducto Evangelio. *n.* 90.
§. II. Non tamen ſtatim deſiit obligare in Nativitate Chriſti, vel ante mortem illius. *n.* 94.
§. III. Nec præcisè in morte Chriſti, ſed à promulgatione Legis novæ facta in Pentecoſte. *n.* 98.
§. IV. Ubi licèt fuerit mortua, non tamen ſtatim fuit mortifera, ſed aliquo tempore poſt illius abrogationem licitum fuit ſervare præcepta cæremonialia, quamvis non fuerit neceſſaria. *n.* 102.

QUÆSTIO IV.

De Lege Nova, ſeu Evangelica.

ASSERTIO IV.

Chriſtus Dominus inſtituit Legem novam, ſeu Evangelicam. *num.* 107.
§. I. Quæ ad Legem veterem comparata, multis eam modis excellit. *n.* 108.
§. II. Continet triplicia præcepta, & obligat in conſcientia omnes homines. *n.* 113.
§. III. Incepit obligare in die Pentecoſtes, & durabit uſque ad finem mundi. *n.* 117.
§. IV. Et licet per poteſtatem Divinam ſit abrogabilis, & diſpenſabilis, non tamen per poteſtatem humanam. *n.* 121.

SECTIO III.

De Lege Humana.

§. I. Jus Canonicum univerſim ſex complectitur partes. *n.* 126.
§. II. Jus Civile, & ejus partes. *n.* 133.

QUÆSTIO I.

De Cauſa effectiva Legis Humanæ.

ASSERTIO I.

Poteſtas ordinaria ferendi Leges Eccleſiaſticas reſidet in Summo Pontifice, primariò & illimitatè. *n.* 139.
§. I. Reſpectu omnium Chriſtianorum, & quidem immediatè Jure Divino. *n.* 142.
§. II. In aliis verò Eccleſiæ Prælatis reſidet limitatè, ac reſpectu ſibi ſubditorum tantùm, & quidem nonniſi Jure Pontificio. *n.* 146.
§. III. Poteſtas ferendi Leges Civiles Jure naturæ reſidet in ipſa communitate. Jure verò humano reſidet in Imperatore reſpectu Imperii, Regnorum, & Provinciarum ſibi ſubditarum. *n.* 159. *& ſeqq.*
§. IV. In Regibus, ac Principibus reſpectu ſuorum Regnorum, ac ditionum, imò etiam in Regina Regni Hærede. *n.* 164. & Summus Pontifex extra ſtatum Eccleſiaſticum nequit condere Leges Civiles. *n.* 168.

QUÆSTIO II.

De Materia, & Forma Legis Humanæ.

ASSERTIO II.

De materia Legis Humanæ, *Remiſſivè*.
§. I. Promulgatio publica, & ſolemnis requiritur ad hoc, ut Lex Humana actu obliget. *n.* 173.
§. II. Leges Imperiales non obligant, niſi poſtquàm fuerint promulgatæ in ſingularum Imperii Provinciarum Metropoli. *n.* 178. & poſt lapſum duorum menſium à facta promulgatione. 179. Leges Regum, & Principum extra Romanum Imperium ſtatim obligant poſt factam promulgationem in Metropoli Regni, vel Principatus, niſi conſuetudo, aut Jus, aut Privilegium particulare aliud exigat. *n.* 181.
§. III. Lex Eccleſiaſtica ad hoc ut obliget, non exigit per ſe loquendo lapſum duorum menſium, ſed præcisè, ut promulgetur in Eccleſia matrice, ſi Epiſcopalis ſit, & ut promulgetur Romæ, ſi ſit Pontificia, ac univerſalis totam Eccleſiam obligans. *n.* 182. *& ſeqq.*
§. IV. Nec Lex Eccleſiaſtica, nec Civilis quoad ſuum valorem dependet ab acceptione ſubditorum. *n.* 190. & *ſeqq.*

QUÆSTIO III.

De Effectu, ſeu obligatione Legis Humanæ.

ASSERTIO III.

Omnis Lex Humana tam Eccleſiaſtica, quàm Civilis obligat in conſcientia, *n.* 199.
§. I. Si non ſemper ad actum præſcriptum, tamen ad pœnam. *nu.* 400.
§. II. In materia gravi poteſt obligare graviter, & leviter. *n.* 203. In materia omninò levi nonniſi leviter. *n.* 205.
§. III. Lex humana tunc obligat graviter, ſeu ſub peccato mortali, quando Legislator id expreſsè, vel æquivalenter declarat. *n.* 208.
§. IV. Lex humana non obligat cum periculo mortis, aut alterius gravis damni, vel mali, niſi quando Legis obſervatio eſt moraliter neceſſaria ad bonum publicum conſervandum; vel violatio Legis humanæ cederet in contemptum fidei, aut Eccleſiaſticæ Legis, ſeu poteſtatis. *n.* 214. *& ſeqq.*
Quæſtio Incidentalis: Quando, & quomodo peccet, qui ſe reddit impotentem, vel ponit impedimentum, vel quærit exemptionem à Lege. *n.* 218. & *ſeqq.*

QUÆSTIO IV.

De Subjecto Legis Humanæ.

ASSERTIO IV.

§. I. Legislator tenetur ſuis Legibus quoad vim directivam indirectè tantùm. *n.* 235.
§. II. Sicut, & perſonæ Eccleſiaſticæ quoad vim directivam indirectè tantùm ſubjiciuntur Legibus Civilibus, eorum ſtatui non repugnantibus. *nu.* 232. Regulares exempti non obligantur Legibus Epiſcopalibus etiam quoad vim directivam. *n.* 234. Niſi in caſibus quibuſdam in Jure ſpecialiter expreſſis. *n.* 235.
§. III. Infideles non baptizati non ligantur Legibus Eccleſiaſticis. *n.* 237. Bene tamen Hæretici. *ibid.* Nec infantes, nec amentes ligantur Legibus humanis. *n.* 238. Impuberes an ligentur Legibus humanis. *n.* 241. Item amentes non perpetui. *n.* 242.
§. IV. Peregrinus tam phyſicè, quàm moraliter exiſtens extra ſuum territorium, non tenetur Legibus ſpecialibus ſui territorii. *n.* 244. & *ſeqq.* Exemplificatur caſibus. *n.* 247. *& ſeq.* Excipiuntur duo caſus. *n.* 249. Peregrini, exceptis quibuſdam caſibus, per ſe loquendo, Legibus particularibus loci, quem tranſeunt, non obligantur. *n.* 257. Idem dicendum de vagis. *n.* 258.

QUÆSTIO V.

De Lege Humana in ſpecie, videlicet de Lege pœnali, irritante, in præſumptione fundata, ac conſuetudine.

ASSERTIO V.

§. I. *Lex pœnalis* non obligat ad pœnam ſubeundam ante Sententiam condemnatoriam Judicis, ſi pœna ſit ferendæ ſententiæ, ſi verò pœna ſit latæ ſententiæ; & ſit poſitiva, ac temporalis, tamen ordinariè non obligat ad ſubeundam pœnam ante ſententiam declaratoriam criminis, ſecùs, ſi ſic pœna ſpiritualis, vel Privativa. *n.* 261. *& ſeqq.*
§. II. Si Lex prohibeat actum, & non irritet, actus eſt validus, ſed illicitus. *n.* 272. Si verò Lex actum à Judice irritandum decernat, tamdiu valet actus donec ſententia judicis reſcindatur. *n.* 277. Si denique Lex ipſo jure irritet actum, in foro externo eſt invalidus, ac etiam in foro conſcientiæ erit nullus, ſi fuerit naturaliter infirmatus. *n.* 278.
Quæſtio Incidentalis: An Teſtamentum ad cauſas profanas conditum, ſine ſolemnitatibus Juris Civilis, ſit invalidum, non tantùm pro foro externo, ſed etiam interno conſcientiæ. *nu.* 180. Ponuntur reſolutiones. *n.* 281. *& ſeqq.*
§. III. *Lex fundata in præſumptione Juris*, ſeu communis periculi obligat in conſcientia, etiamſi in caſu particulari præſumptio fallat. *n.* 291. Si verò ſit fundata in præſumptione facti, non obligat in conſcientia, quando præſumptio fallit. *n.* 292.
§. IV. *Conſuetudo legitima* vim habet Legem novam inſtituendi & veterem abrogandi. *n.* 297. Ad conſuetudinem legitimam requiritur actuum frequentia publica, libera, non interrupta. *n.* 298. Voluntas inducendi jus, vel obligationem. *n.* 299 Conſenſus Principis. *n.* 300. Notabilis diuturnitas temporis *n.* 301. & ut ſit rationabilis, & legitimè præſcripta. *n.* 303.

SEC-